

Kıyas

– berberce · 19 Haziran 2025

Hayatımızın her alanında karşımıza çıkan, bizleri yönlendiren, tercihleri değiştiren, perişan eden ve bazen de doğru kararlar almamıza vesile olan bir kavramdır kıyas. Öyle ki, o kadar içimize işlemiş ki artık neredeyse bir refleks hâline gelmiş.

Çocuğumuz sevinçle gelir: “Baba, üniversiteyi kazandım!” “Hangi bölümü?” “İşletme.” “Puanın sadece o bölüme mi yetti?” “Hayır baba, diğer bölümlere de yetiyordu ama ben bu bölümü sevdiğim için ilk sıralara yazdım.” “Ya Ahmet?” “O diş hekimliğine yerleşti.”

Bakışımız hemen başkalarına kayar, mutluluğu bile kıyaslayarak tartarız. Çünkü bizde başarı bile, komşunun oğluna, arkadaşın kızına endekslidir.

Alışverişlerin özünü de kıyas oluşturur; hangi markette daha ucuz, hangi mağazada indirim var, evime en yakın hangisi? Hatta bazen ihtiyacımız olmayan şeyi, sırf komşumuz aldı diye alırız. Sonra da gerekirse kredi kartına taksit yaparız.

Aile hayatımızda ise kıyas, çatışmaların temel tetikleyicisidir: “Zeynep’in kocası doğum gününde ona beşi bir yerde almış, sen beni yemeğe bile götürmedin.” “Komşunun ikinci arabası oldu, biz hâlâ bir tane bile alamadık.” “Doğumdan sonra kilolarını veremedim gitti, milletin karısı kalem gibi olmuş.”

Kısacası kıyas; huzurun, şükrün ve içsel tatminin en büyük düşmanıdır. Başkalarının hayatı hep daha cazip görünürken, kendi hayatını değersiz ve eksik hissettirir. Oysa kıyaslandığında her şey eksik, her şey yetersizdir. İnsan, kendi yolunda yürüdüğünde, kendi emeğinin değerini bildiğinde gerçek huzura yaklaşabilir. Çünkü başkalarının hikâyesiyle kendi hikâyeni yarıştırdığın sürece, hayatını da başkalarının şartlarına mahkûm edersin. Kendi değerini, başkalarının başarı ölçüsüne göre tarttığında, kaybeden hep sen olursun.

Mutluluğun ölçüsü başkaları değil, insanın kendi gönül terazisidir ve kişi ancak kendisiyle yarışmalıdır. Kendi mevsimini unutup baskalarının baharına özenenlerin tarlaları taşlı olur ve çiçekleri tez solar. Demem o ki kıyas, tüm güzel şeylerin katili olabilir çünkü nefis doyumsuzdur.